

LEIRIKOULU - LÄGERSKOLA

Suomen leirikouluyhdistys ry - Lägerskolföreningen i Finland ry.

Opettajille

för lärarna

2023 - Kulttuuriperintökasvatus - Kulturarvsfostran
Leirikoulukeskukset - Lägerskolcentra

SUOMEN LEIRIKOULUYHDISTYS – LÄGERSKOLFÖRENINGEN I FINLAND RY.

ulkona oppimisen puolesta vuodesta vuodesta 1975 - för ute-skola sedan 1975

Julkaisija / Utgivare:

Suomen leirikouluuyhdistys ry.,
lägerskolföreningen i Finland rf.,
Suomenlinna C9, 00190 Helsinki
sly@suokki.fi, 09 684 7471
www.leirikoulut.info

Vastaava toimittaja ja päätoimittaja,
Ansvarig utgivare och chefredaktör:
Juha Kuronen
Taitto, layout: Petra Miessmer
Paino, tryckeri: Painotalo Punamusta

Ilmoitushinnat, annonspriser:

sivu, hela sid: 650€ (500€)
Takakansi, bakpärn: 850€ (700€)
1/2 sivu, sid: 450€ (300€)
1/4 sivu, sid: 300€ (150€)

Yhdistyksen työntekijät:

Toiminnanjohtaja / sihteeri,
verksamhetsledare / sekr:
Petra Miessmer, petra@suokki.fi

Nuorisotyön vastaava,
ansv. för ungdomsarbetet:
Mila Sjöholm, mila@suokki.fi

Yhdistyksen hallitus, Föreningens styrelse:

Puheenjoht., ordf
Juha Kuronen
juha@suokki.fi

Varapj., Viceordf.
Benita Björkell
benita.bjorkell@gmail.com

Pohjoism. siht., Nord. sekr.
Tuija Laitinen
tuija.laitinen@salo.fi

Jari Ahola
jari.ahola@marttinen.fi

Sarianna Alho
sarianna.alho@iki.fi

Selma Närkki
selma.narkki@ahtarizoo.fi

Varajäsenet, Suppl.
Hannes Rantakangas
Elise Kurtén

Kunniajäsenet, Hed.medl.
Thina Wikström
Torsten Sannamo
Jarl Stormbom

Kunniapj., Hedersordf.
Onerva Virtanen

Pohjoismaiset sisarjärjestöt, nordiska systerorganisationer:

Svensk lägerskolförening
hans.larsson@vastbergaskolan.com

Norsk leirskoleforening
nlf@leirskole.no
www.leirskole.no

Dansk lejrskoleforening
marianne.just@ebbesenmail.dk

Islandsk lejrskoleforening
skolabudir@skolabudir.is
www.skolabudir.is

LIITY JÄSENEKSI, BLI MEDLEM!

sly@suokki.fi

Pankkiyhitys, Bankförbindelse:
NORDEA: FI45 2092 1800 0106 65

Jäsenmaksut, medlemsavgifter:

varsinaiset, ordinarie: 25€
Leirik.keskukset, lägersk.cent: 110€
Kunnat, kommuner: 110€
järjestöt, föreningar: 35€

Sisällys innehåll

- 3 Pääkirjoitus, redaktionell
- 5 Mitä on kulttuuriperintökasvatus?
- 9 Pohjoismainen leirikoulusemisaari Islannissa
- 10 Kulttuuriperintökasvatusta leirikoulu Metsätähdessä
- 13 Nuorisokeskus Marttinen - kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä toimiva nuorisokeskus
- 14 Vierumäen leirikoulut - liikuntaa ja kokemuksia perinnerikkaassa ympäristössä
- 18 Tutkimusmatkoja Suomenalinnan historiaan ja kulttuuriin

SLY
LFF

KULTTUURIPERINTÖKASVATUS

Tämän lehden teemana on kulttuuriperintökasvatus. Kulttuuriperintöön törmäämme jatkuvasti kaikkialla: kirjallisuudessa, taiteessa, ruokailutottumuksissa, urheilussa, käsityötaidoissa ja erilaisissa rakennuksissa. Tarkastelemme niitä tällä kertaa lähinnä koulun ulkopuolella annettavan opetuksen ja kasvatuksen näkökulmasta. Leirikoulussa on helppo korostaa niitä aineettomia ja aineellisia perintöjä, jotka vaikuttavat meidän omaan elämäämme ja ympäristöömme. On tärkeää huomata, että kulttuuri ei ole vain pysyväisiä arvoja, vaan paljolti myös dynaamista, alati muuttuvaa. Näitä muutoksia on tärkeää peilata juuri koulun ulkopuolella tapahtuvassa kasvatuksessa.

UNESCO on pitänyt luetteloja tarkasti suojelluista kulttuuriperinnoistä, joihin Suomessakin kuuluu tällä hetkellä 7 kohdetta, vanhin niistä Suomenlinna. Tämän lisäksi erillinen "Aineettoman kulttuuriperinnön suojelukomitea" vahvistaa vuosittain kohteita, joiden joukkoon esimerkiksi Suomesta valittiin vuonna 2020 sauna. Suomi liittyi myös vuonna 2017 Faron yleissopimukseen, jonka mukaan meilläkin vahvistetaan esimerkiksi kulttuuriperinnön ja kestävä kehityksen välisiä siteitä. Sopimukseen sisältyy myös velvoite kunnioittaa muiden kulttuuriperintöä. Tähän viitaten Venäjän tuhoamisoperaatiot Ukrainassa ovat karkeasti tämän sopimuksen vastaisia.

Kulttuuriperintökasvatukseen liittyy monia lisäkäsitteitä, joista hyvin keskeisiä ovat kotiseutukasvatus ja kulttuuriympäristökasvatus. Viimeksi mainittu kuuluu ympäristökasvatukseen ja on siten myös osana kestävä kehitystä, jolloin puhumme alakäsitteestä kulttuurisesti kestävä kehitys. Leirikoulussa voisi tavoitteeksi asettaa kolme asiaa: kulttuuriympäristön merkityksen tajuaminen, arvioiminen ja viime kädessä arvostaminen.

Tutustumalla koulun ulkopuolella tapahtuvan opetuksen avulla vaikkapa lähiseudun rakennuksiin, voidaan oppilaiden kanssa herättää keskustelua niiden rakennustyyleistä, miten ne on rakennettu ja mitä ne kertovat meille. Tällä tavalla edistämme lasten kasvamista ottamaan vastuullisesti kantaa esimerkiksi ympäristön suunnitteluun. Varsin huonosti luokat ovat toistaiseksi vierailleet esimerkiksi kotiseutumuseoissa, vaikka ne tarjoavat erinomaisen lähtökohdan myös kulttuuriympäristökasvatukseen. Aivan oman ulottuvuuden antavat tietenkin maamme kahdeksan maailmanperintökohdetta. Kannattaa käydä ainakin koulua lähinnä olevassa kohteessa.

Mielenkiintoinen leirikouluohjelma on myös perehtyminen kaupassa myytävien kotimaisten

elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden elinkaareen. Esimerkiksi vierailemalla aluksi viljatilalla, sitten myllyssä ja leipomossa. Oppilaiden tulisi myös osallistua itse työntekoon. Vierailut tehdään eri päivinä ja lopuksi tuotteet löytyvät kaupan hyllyltä. Vastaavanlainen ketju on myös metsästä sahan kautta puusepän käsittelyyn tai murskaamon kautta sellutehtaaseen. Tällaista toimintaa voidaan hyvin pitää myös kulttuuriympäristökasvatuksena. Oppilaat tekevät havainnoistaan raportin ryhmittäin. Lopuksi keskustellaan tarkastellun tuotantoketjun ympäristövaikutuksista eri tasoilla. Keskustelua käydään myös siitä, miten ruokaa tuotettiin ennen.

*Juha Kuronen
puheenjohtaja*

**“
On tärkeää huomata,
että kulttuuri ei ole vain
pysyväisiä arvoja, vaan
paljolti myös dynaamista,
alati muuttuvaa. Näitä
muutoksia on tärkeää
peilata juuri koulun
ulkopuolella tapahtuvassa
kasvatuksessa.
”**

KULTURARVFOSTRAN

Denna tidnings tema är kulturarvsutbildning. Vi stöter ideligen på kulturarv överallt: I litteraturen, i konsten, i våra matvanor, i idrott, i hantverk och i olika byggnader. Den här gången tittar vi på kulturarven främst genom den undervisning som ges utanför skolan. På en lägerskola är det lätt att poängtera de immateriella och materiella arv som påverkar vårt egna liv och vår miljö. Det är viktigt att notera att kultur inte bara är permanenta värderingar utan också dynamiska och föränderliga. I fostran utanför skolan är det viktigt att pejla dessa förändringar.

UNESCO katalogiserar viktiga kulturarv som skall skyddas. I Finland finns det sju sådana kulturarv, varav Sveaborg är det äldsta. "Kommitten för immateriella kulturarv" fastslår årligen olika objekt, år 2020 valdes från Finland vår bastu. År 2017 skrev Finland under Farokonventionen enligt vilken Finland förbinder sig att förstärka banden mellan kulturarv och hållbar utveckling. Konventionen innebär också en skyldighet att högaktas andras kulturarv. Med hänvisning till detta går Rysslands destruktionsoperationer i Ukraina grovt emot konventionen.

Kulturarvsutbildning innefattar många ytterligare begrepp såsom hembygdsundervisning och kulturmiljöfostran. Den sistnämnda hör till miljöfostran och är därför också en del av hållbar utveckling, då talar vi om delbegreppet kulturellt hållbar utveckling.

På lägerskolan kan man sätta upp tre mål : Att förstå betydelsen av kulturmiljön, att utvärdera den och till sist att uppskatta den.

Genom att bekanta sig med t.ex. byggnader som finns i näromgivningen uppstår diskussioner om olika byggnadsstilar, hur de är byggda och vad kan de berätta åt oss. På så sätt främjar vi barn att växa upp för att senare ta ansvar och kunna påverka exempelvis miljöplanering.

Ganska dåligt har klasser hittills besökt hembygdsmuseer fastän de erbjuder en utmärkt utgångspunkt för kulturmiljöutbildning. En helt egen dimension ger ju såklart våra åtta världsarv. Det är värt att besöka åtminstone det världsarv som ligger närmast.

ett intressant lägerskolprogram är att fördjupa sig i de inhemska matvarornas och andra produkters livscykel. Exempelvis kan man först besöka en gård som odlar spannmål, sedan en kvarn och till sist ett bageri. Bra skulle vara om eleverna kunde delta i något arbete. Besöken görs olika dagar och till sist hittas produkterna i butikshyllan. En likadan "kedja" är från skogen, via sågen till snickaren eller via en kross till en massafabrik. Sådana aktiviteter kan anses vara kulturmiljöundervisning. Eleverna skall gruppvis rapportera om besöken. Slutligen diskuteras produktionskedjans miljöpåverkan på olika plan och även hur man förr i tiden gjorde.

*Juha Kuronen
ordförande*

*“
Det är viktigt att notera
att kultur inte bara är
permanent värderingar
utan också dynamiska
och föränderliga. I
fostran utanför skolan är
det viktigt att pejla
dessa förändringar.
”*

MITÄ ON KULTTUURIPERINTÖKASVATUS?

Ira Vihreälehto - erityisasiantuntija, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

*Vanha Rauma valittiin maailmanperintökohteeksi 1991. Se edustaa vanhaa kaupunkikulttuuria.
Kuva: Rauman kaupunki.*

MITÄ ON KULTTUURIPERINTÖ?

Olemme perineet meitä edeltäneiltä sukupolvilta erilaisia aineettomia ja aineellisia asioita ja tapoja, jotka vaikuttavat monin tavoin elämässämme ja ympäristössämme. Ne ovat kulttuuriperintöä, jota me puolestamme tulkitsemme, uudistamme ja välitämme eteenpäin tai hylkäämme ja unohtamme.

Kulttuuriperintö ympäröi maita kaupungeissa ja taajamissa, luonnonmaisemissa ja arkeologisissa kohteissa. Se on kirjallisuutta, taidetta ja muistomerkkejä, se on esivanhemmilta opittuja taitoja ja tarinoita, joita kerromme, se on ruokaa, jota maistamme, ja elokuvia, joita katsomme ja joista tunnustamme itsemme.

Kulttuuriperintö yhdistää meitä rajojen sisällä ja niiden ulkopuolella, mutta sitä voidaan käyttää myös erottamaan meitä, esimerkiksi nationalistisen tarinan rakentamisessa. Kulttuuriperintö on prosessimaista ja muuttuvaa: ihmiset uusintavat jatkuvasti kulttuuriaan ja ovat siinä luovia ja aktiivisia toimijoita.

Kulttuuriperintöä tuhoutuu jatkuvasti: sitä uhkaavat kulttuuriset ja poliittiset konfliktit, mutta myös luonnolliset prosessit, kuten eroosio ja ilmastonmuutos. Luovan tuhoamisen prosessissa kulttuuriperintöaines voi muuttua aineellisesta aineettomaksi, tai se voi muuttua materiaalista olomuotoaan.

Esimerkiksi Kristoffer Kolumbuksen patsasta Mexico Cityssä ollaan laajojen protestien jälkeen muokkaamassa alkuperäisamerikkalaiseksi naishahmoksi. Helsingissä puolestaan keskustellaan siitä, pitäisikö Lenin-puiston nimi vaihtaa.

Kulttuuriperintöön liittyy nykyisin nk. cancelointi, jolla tarkoitetaan sitä, että keskusteluun esimerkiksi sosiaalisessa mediassa nostetaan aiheita, jotka tuovat esiin yhteiskunnassa vallassa olleita tai edelleen ilmeneviä epäkohtia. Huomiolla, joskus jopa nk. maalittamisella, yritetään saada muutosta aikaan. Canceloimalla Kolumbuksen patsas tai Lenin-puisto, ei muuteta historian tapahtumaketjuja: Meksikossa ihmiset puhuvat edelleen espanjaa ja Lenin pysyy vaikutusvaltaisena hahmona Suomen historian henkilögalleriassa. Halu "kirjoittaa historiaa uusiksi", kertookin siitä, miten merkitykselliseksi koetaan itseä lähellä olevat kulttuuriperinnön puistot, monumentit tai rakennukset, vaikka ne saatetaan mieltää vain menneisyyden kerroksiksi, joilla ei ole enää suhdetta nykypäivään.

Kolumbuksen patsaassa yhdistyy aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö. Patsaana se oli aineellinen, käsin kosketettava ja katsojalleen ymmärrettävä monumentti. Kuitenkin se aineettoman tulkintana tuntui nostavan esiin merkityksiä, viestejä ja painotuksia, joita paikalliset kokivat häiritseviksi tai joita he eivät halunneet edustaa. Vaihtamalla tilalle alkuperäisamerikkalainen nainen, narratiivi,

“

Kulttuuriperintö liittyy yhteen niin sukupolvia kuin ihmisiä ympäri maailman, sillä se heijastaa ihmisten ja ideoiden sekoittumista ja liikkumista yli rajojen vuosisatojen ja vuosituhansien aikana. Omassa ja toisen kulttuuriperinnössä tunnistamme, rakennamme ja päivitämme identiteettiämme.

”

Kuva: "Vain vanha mylly kertoo voi monta tarinaa"

aineeton kertomus Meksikosta muuttuu samalla aineellisen olomuodon myötä. Myös Helsingissä on esitetty Lenin-puiston nimeämistä naisen mukaan, perusteena että naisille on liian vähän nimetty puistoja.

Suomalainen kulttuuriperintö on sekä eurooppalaista, että globaalia kulttuuriperintöä, ja ne kaikki sisältävät jaettuja arvoja, kulttuureja ja muistoja. Juuri kulttuuriperintö yhdistää itseensä koko Euroopan moninaisuuden. Kulttuuriperintö liittyy yhteen niin sukupolvia kuin ihmisiä ympäri maailman, sillä se heijastaa ihmisten ja ideoiden sekoittumista ja liikkumista yli rajojen vuosisatojen ja vuosituhansien aikana. Omassa ja toisen kulttuuriperinnössä tunnistamme, rakennamme ja päivitämme identiteettiämme.

KULTTUURIPERINTÖKASVATUS VAHVISTAA MONIA TAITOJA

Kulttuuriperintökasvatuksessa oppijoita rohkaistaan tutkimaan erilaisia aineellisia ja aineettomia tapoja ja asioita, jotka liittyvät heidän omaan koti- ja kulttuuritaustaan. Omaan lähiympäristöön tutustumisen jälkeen painopisteen voi laajentaa kansallisen, eurooppalaisen ja maailman kulttuuriperinnön ymmärryksen, ilmiöiden ja erilaisten identiteettien tutkimiseksi ja niiden väliseksi vuoropuheluksi.

Kulttuuriperintökasvatuksen teemojen avulla luokassa voidaan pohtia myös ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten alati uudistuvia mediaympäristöjä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta.

Kulttuuriympäristökasvatus painottaa ympäristön lukutaitoa. Kukin meistä kokee ja tulkitsee ympäristöä omalla tavallaan, omista kulttuurisista lähtökohdistaan käsin ja omiin arvoihinsa nojaten. Emotionaalinen suhde ympäristöön herättää empatiaa sitä kohtaan ja synnyttää halua toimia vastuullisesti ympäristön puolesta. Jos pelkkä tiedon lisääminen esimerkiksi ilmastonmuutoksesta muuttaisi ihmisten toimintaa, muutos olisi tapahtunut jo. Kun tunne ympäristöstä ja sen erilaisista itselle merkityksellisistä kerroksista on syntynyt, myös tarve suojella herää, sen jälkeen nousee halu hakea tietoa ja toimia.

Kulttuuriperintökasvatuksen tarjoamat näkökulmat antavat osaltaan valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja kestäväää tulevaisuutta. Samalla oppija saa esimerkiksi valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa yhteisöissä.

Koulujen ja opettajien merkitys kulttuuriperinnön vahvistajana ja uudistajana on suuri. Kouluissa rakennetaan identiteettejä – niin kansallisia, yhteisöllisiä kuin yksilöllisiäkin. Identiteettien kautta myös kulttuuriperintö määrittyy ja uudistuu. Määrittämisvaltansa takia kouluilla on myös suuri vastuu. Opettajat voivat esimerkiksi tietoisesti luoda tilaa vaietuille äänille ja haastaa suppean nationalistisia tai stereotyyppisiä näkökulmia.

Sanotaan, että maailmassa on noin 200 valtiota mutta yli 10 000 erilaista kulttuuria. Valtioiden rajojen sisällä on siis useita kulttuureja. Millaisia kulttuureja sisältyy luokahuoneeseen tavallisena koulupäivänä? Keitä on paikalla – ja keiden äänet puuttuvat?

KULTTUURIPERINNÖN SUOJELEMINEN

YK:n kasvatustiede- ja kulttuurijärjestö Unesco ylläpitää luetteloita ihmiskunnan kulttuuriperinnöstä. Luetteloita tarvitaan, jotta kohteita nähdään ja niitä voidaan suojella. Esimerkiksi konfliktitilanteeseen voidaan varautua merkitsemällä kohteet, jotta vieraan vallan toimija ymmärtää kyseessä olevan kulttuuriperintökohteen. Toisaalta maailman erilaisista konfliktitilanteista Jugoslavian sisällissodan Mostarin sillan tai Ukrainan kirkkojen, monumenttien tai kirjastojen tuhoutuminen kertoo siitä, että kulttuuriperintökohteet voivat suorastaan houkutellessa hävittää paikalle.

Suomen eduskunta hyväksyi vuonna 2017 kansainvälisen Faron yleissopimuksen, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on vahvistaa kulttuuriperinnön, elämänlaadun, identiteetin ja kestävän kehityksen välistä yhteyttä yhteiskunnassa. Sopimuksen taustalla vaikuttaa YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Julistuksen mukaan yksilöllä ja yhteisöllä on oikeus hyötymään kulttuuriperinnöstä ja osallistua sen rikastuttamiseen. Oikeuteen liittyy myös velvollisuus kunnioittaa muiden kulttuuriperintöä. Haagin yleissopimuksessa todetaan, että yksittäisen kansakunnan kulttuuriomaisuuden tuhoutuminen ei ole vain kansallinen ongelma, vaan se koskee koko ihmiskuntaa. Valtioiden täytyy varautua jo rauhan aikana kulttuuriperinnön suojeluun ja tuoda sopimuksen sisältö kansalaisten tietoisuuteen.

Sanotaan, että maailmassa on noin 200 valtiota mutta yli 10 000 erilaista kulttuuria. Valtioiden rajojen sisällä on siis useita kulttuureja. Millaisia kulttuureja sisältyy luokkahuoneeseen tavallisena koulupäivänä? Keitä on paikalla – ja keiden äänet puuttuvat?

AINEETON KULTTUURIPERINTÖ

Aineeton kulttuuriperintö on elävää perintöä, joka on läsnä ihmisten ja yhteisöjen arjessa ja juhlassa ja joka kattaa kaiken inhimillisen toiminnan. Se on esimerkiksi:

- suullista perinnettä
- esittävää taidetta
- sosiaalisen elämän käytäntöjä
- käsityötaitoja
- rituaaleja
- juhlamenoja

Aineeton kulttuuriperintö voi olla toimintaa kotikylässäsi tai se voi olla matkannut toiselta puolelta maailmaa jonkun mukana luoksesi. Koska kulttuurit ovat jatkuvassa dialogissa keskenään, harva perinne on vain suomalaista tai syntynyt vain Suomessa.

Suomessa Unescon kansallisen luettelon kohteiden on ensin oltava Elävän perinnön wikiluettelossa. Wikiluetteloon kuka tahansa voi ehdottaa oman yhteisönsä perinnettä. Myös koulut ja oppilaitokset voivat ehdottaa perintökohteita wikiluetteloon sekä tallentaa itselle merkityksellistä aineetonta kulttuuriperintöä sivustolle.

Aineeton kulttuuriperintö nousee aina yhteisöstä, sitä harjoitetaan, muokataan ja siirretään eteenpäin ja sen harjoittavat identifioituvat sen kautta. He ovat kenties kansanmuusikoita, karjalanpiirakoiden leipojia, saunojia, pitsinnyplääjiä tai innokkaita jonkun juhlaperinteen vuosittaisessa valmistelussa. Aineeton kulttuuriperintö muotoutuu myös kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja esimerkiksi lumileikkejä, juhannuskoivuja tai rapujuhlia voidaan pohtia moninaisista näkökulmista.

Pohdintojen tueksi on seurassa yhdessä Museoviraston kanssa kehitetty perintöhyrrä, jonka avulla voi lasten ja nuorten kanssa miettiä ja nimetä itselle tärkeää kulttuuriperintöä. Perintöhyrrä on käännetty jo 14 kielelle ja se löytyy sivuiltamme:

www.aineetonkulttuuriperinto.fi

Kotiseutumuseot ovat mielenkiintoisia kulttuurin kehtoja. Kuvassa Glimsin talomuseo Espoossa.

MAAILMANPERINTÖ

Maailmanperintö tarkoittaa ainutlaatuista kulttuuri- ja luonnonperintöä, jota halutaan säilyttää tuleville sukupolville. Unesco voi nimetä paikan maailmanperintökohteeksi, jos sen katsotaan olevan poikkeuksellisen merkittävä todiste inhimillisestä luovuudesta, olemassa olevasta tai jo hävinneestä kulttuurista, tai se kertoo maapallon historian tärkeästä kehitysvaiheesta, tai on esimerkki käynnissä olevasta ekologisesta tai biologisesta muutoksesta. Unesco ylläpitää vuosittain täydentyvää maailmanperintökohteiden listaa, jolta voidaan myös poistaa kohteita, kuten Liverpoolin satama-alue siellä tehtyjen modernisointien johdosta, tai huomata kohteen uhanalaisuus, jota on pohdittu esimerkiksi Vanhan Rauman kohdalla, kun alueen läheisyyteen on suunniteltu kauppakeskusta.

Maailmanperintökohteiden voi edustaa myös vaikeaa kulttuuriperintöä, kuten Auschwitz-Birkenauin tuhoamisleiri Puolassa. Vaikea kulttuuriperintö synnyttää positiivisten mielikuvien sijasta negatiivisesti värittyneitä mielikuvia. Esimerkiksi sotien tapahtumat ovat vaikeaa kulttuuriperintöä. Vaikea kulttuuriperintö vaikuttaa meissä, vaikka siitä ei puhuttaisikaan museoiden näyttelyissä, oppikirjoissa tai mediassa. Suomen pitkään vaiettua vaikeaa kulttuuriperintöä ovat monien vähemmistöjen, kuten saamelaisten, inkeriläisten ja karjalaisten, kohtalot. Myös esimerkiksi holokaustia tai Suomen sisällissodan tapahtumia käsiteltäessä ollaan vaikean kulttuuriperinnön äärellä.

Suomenlinna on yksi Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta. Suomenlinna on kulttuuriperintökohteiden, jonka avulla tallennetaan myös koko maailman ainutlaatuista perintöä.

Suomenlinna voidaan tutkia luonnonympäristönä, mutta myös historiallisten, kolonialististen ja globaalien suhteiden risteyskohtana. Suomenlinna edustaa myös vaikeaa kulttuuriperintöä, sillä se on toiminut vankilana koko historiansa ajan, asia, jota ei varmaan moni kesäinen piknik-vilttinsä nurmialueelle levittänyt kävijä tule miettineeksi.

Olemme tuottaneet yhdessä Suomen maailmanperintökohteiden yhdistyksen kanssa oppimateriaalisivuston kaikista Suomen maailmanperintökohteista www.maailmanperinto.fi/materiaali. Suomessa on tällä hetkellä yhteensä seitsemän maailmanperintökohteita, kuusi kulttuuriperintökohteita ja yksi luonnonperintökohteiden lista täydentynee uusista kohteista tulevina vuosina.

Opi maailmanperinnöstä! -materiaalisivusto on suunniteltu tukemaan maailmanperintökasvatusta perusopetuksessa ja materiaalipankiksi maailmanperintöön, aineettomaan kulttuuri-perintöön ja kestäväan kehitykseen liittyen. Keväällä ja kesällä 2020 nauhoitimme äänimaailmoja Suomenlinnassa, Verlassa, Sammallahtenmäellä ja Merenkurkun saaristossa. Lisäksi materiaali- sivustolle on koostettu tehtäviä mm. sanaristikoiden, Kahoot-visojen, kuvien ja videoiden muodossa.

Materiaalia ajantasaiseen kulttuuriperintökasvatukseen löytyy myös seuran oppimateriaalipankista www.kulttuurinvuosikello.fi ja vieraile myös www.kulttuuriperintokasvatus.fi, jossa löytyy uusimmat materiaalit, koulutukset ja keskustelunavaukset opettajille.

Ira Vihreälehto

Maailmanperintö tarkoittaa ainutlaatuista kulttuuri- ja luonnonperintöä, jota halutaan säilyttää tuleville sukupolville.

Valassaaret on viimeksi valittu perintökohteeksi maassamme. Kysymys on ensimmäisestä luontokohteesta: maanousemarannikko.

Pohjoismainen leirikouluseminaari

Islannissa

Pohjoismaisten leirikouluyhdistysten edustajat tapasivat kolmen vuoden pandemiatauon jälkeen iloisissa merkeissä heinäkuun puolivälissä Pohjoismaisen leirikouluneuvoston (NLR) seminaarissa.

Seminaari järjestettiin Laugarin Dala -hotellissa noin 300 km Reykjavikista länteen. Seminaariin osallistui neljän suomalaisen lisäksi 13 norjalaista, 6 islantilaista ja 5 tanskalaista. Suomen leirikouluyhdistystä edustivat Juha Kuronen, Mila Sjöholm, Benita Björkell ja Tuija Laitinen.

Seminaarin ohjelma oli erittäin hyvin rakennettu ja se antoi kolmena päivänä mahdollisuuden tutustua leirikoulunomaisesti Islannin kulttuuriin ja historiaan. Viimeisenä päivänä pidettiin Pohjoismaisen leirikouluneuvoston (NLR) kokous, jossa laadittiin kaikkien pohjoismaiden opetusministereille lähetettäväksi julkilausuma. Sen tarkoituksena on edistää leirikoulutoimintaa kaikissa pohjoismaissa.

Seminaarin aikana tutustuttiin seuraaviin kohteisiin ja aiheisiin: ulkokoulutoiminta Islannissa, Leif Eriksson-museo, lypsykarjatila juustoloiineen, haimuseo, jossa perehdyttiin hainlihan kypsytukseen perinnemenetelmin, omatoiminen tunturivaellus sekä kierros Thingvallirissa, Islannin Viikinkien aikaisen parlamentin toimintaympäristössä mannerlaattojen saumassa.

Seminaarissa jokainen maa kertoi omista leirikoulutoiminnoistaan ja erityisesti uusista hyvistä havaituista toimintamalleistaan. Seuraavana kesänä seminaari päätettiin järjestää Bergenin lähellä Norjassa.

Nordiskt Lägerskolseminarium

På Island

I mitten av juli, efter en pandemipaus på tre år, gick Nordiska Lägerskolrådets seminarium av stapeln på Island.

Seminarieret ordnades på Laugar Dala-hotel som ligger ca.300 km väster om Reykjavik. I seminarieret deltog förutom fyra finländare 13 norrmän, sex islänningar och fem danskar. Lägerskolrådet i Finland representerades av Juha Kuronen, Mila Sjöholm, Benita Björkell och Tuija Laitinen

Programmet var väl uppbyggt. På tre dagar fick vi uppleva isländsk kultur och historia på lägerskolvis. Sista dagen var ägnad åt Nordiska Lägerskolrådets (NLR) årsmöte. En skrivelse sammanställdes. Den skall skickas till alla nordiska undervisningsministrar. Syftet med skrivelsen är att utveckla lägerskolverksamheten i alla nordiska länder.

Under seminarieret bekantade vi oss med följande platser och ämnen : verksamhet utanför skolan på Island, Leif Eriksson museet, en bondgård med mjölkkor och ysteri, ett hajmuseum där vi fick lära oss hur man förr i tiden förvarade hajkött, en tur på fjället för den som hade tid och en tur till Thingvellir mellan kontinentalplattorna där Islands första Allting hölls.

Under seminarieret fick vi höra om varje landslägerskolverksamhet och speciellt om nya fungerande verksamhetsformer. Nästa sommarseminarium hålls i Norge nära Bergen.

Mila Sjöholm & Juha Kuronen

Metsätähdessä

Takominen ja sepäntyöt

Ei tarvitse palata rautakaudelle ymmärtääkseen kuinka elintärkeä henkilö paikallinen kyläseppä saattoi olla. Ilman häntä ruokatuotanto ja elämä omavaraistaloudessa olisi ollut melkein mahdotonta. Monia viljelyssä tarvittavia esineitä toki tehtiin taitavasti puusta, mutta esimerkiksi sirpät, viikatteet ja puukot sekä terävahvikkeet vaativat rautaa sepän taitavasti takomana.

Koulujen hiiliahjot ovat vähitellen poistuneet kuvasta, joten perinteisestä sepän työstä ei monillakaan ole enää aikaisempaa kokemusta. Tuhannet oppilaat ovat jo saaneet leirikoulussa kokea iloa voiveitsen takomisesta omin käsin. Sepät takoivat kaikkea mitä tarvittiin aikana, jolloin ei ollut esimerkiksi kauppoja.

Suomalaisia paimensoittimia eri aikakausilta

Taannoinen väitöskirjatutkimuksen perusteella Suomesta on löydetty 123 eri mallista paimensoittinta. Eri puolilla Suomea on ollut paikallisia juuri niille ominaisia tekotapoja.

Aikaisemmin palkatut paimenet huolehtiva kylän karjasta metsälaitumilla. Pitäjähistoriat kertovat siitä, paljonko petoeläimet vuosittain verottivat talojen ja kylien karjaa. Paimensoittimet olivat tässä avuksi: Petoeläimet nimittäin pelkäävät ääniä, jotka eivät kuulu luontoon! Toki soittimilla on myös oma viihdyttävä elementtinsä, mutta arkeologisten löytöjen perusteella voi päätellä, ettei niillä kovin ihmeellisiä sävelkulkuja voinut loihdittaa, koska soittimessa saattoi olla vain yksi tai kaksi reikää sävelkorkeuden muuttamiseksi. Tosin joiltain osin kansanmusiikki saattoi olla myös melko yksitotista: kuunnelkaa vaikka itkuvirsiä ja runolauluja!

Soropilli eli ruokopilli tehtiin materiaalista jota monet sanovat virheellisesti kaislaksi. Leirikoulussa meillä oli taannoin erityinen kurssi, jossa jokainen teki oman ruokopillin, joilla sitten harjoiteltiin soittamaan yhdessä ja Iltanuotiolla esiintyi luokan oma ruokopilliorkesteri. Ruokopillin nimi oli "Soropilli" ja sillä loihditaan oppilaille malliksi myös muutamia sulosäveliä. Nykyisin tuo ruokopillikurssi on lyhyempi tuokio, jossa esitellään tusinan verran erilaisia vanhojen mallien mukaisia paimensoittimia: miten ja mistä materiaalista ne on valmistettu ja myös soitetaan jokaista ja arvioidaan äänen kantavuutta ja vaikutusta petoeläimiin.

Kaikki soittimet eivät suinkaan ole petojen karkotukseen vaan esimerkiksi varsinaissuomalaisella **lehmätorvella** kutsuttiin lehmiä iltalypsyille. Itäsuomen **karhutorvi** on nimensä mukaisesti niiden isompien petojen karkotukseen. Voi hyvin kuvitella että tuo matalampi "möreä" ääni voisi kuulostaakin pelottavalta. Torvi on tehty koivun tuohesta, jonka pitkä soiro on kääritty torveksi. Paimenilla ei ollut liimaa ja paras tapa olikin ollut erääläinen "pyykkipoika" joka pitää torvea koossa. Tämän ääni oli hiukan "tuhiseva" ja joku asiantuntija opasti että tuohen saumoista vuotaa ilmaa ja että vaikka pihka ei kelpaa liimaksi niin se kelpaisi tiivistämiseen.

Vieläkin käytössä oleva **puukello eli lakutin** on toimiva karkotin vaikka nykyisillä susialueillamme. Ilomantsin suunnasta tullut leirikouluuokka kertoi heti sen nähdessään että tuollainen meillä on aina mukana kun menemme marjaan!

Pitkähuilua on harvempi oppilas nähnyt aikaisemmin. Kun siinä ei ole mitään reikiä niin sen soitto tapahtuu kiehtovasti siten että kovemmin puhallettaessa tulee korkeampi ääni ja pienempi puhallus tuottaa puolestaan matalamman äänen. Uskomatonta, sanoivat oppilaat!

Iltanuotiotarinat kulttuuriperinnön välittäjinä

Leirikoulun iltaohjelmassa, esimerkiksi iltanuotiolla voidaan oppilaiden kanssa keskustella vaikkapa heidän omista sukujuuristaan. Niistä löytyy usein paljon sellaista, joka liittyy läheisesti oman kulttuurimme perintöön. Toinen sopiva aihe iltanuotiolle voisivat olla vanhat sananparret ja viisaudet. Ne ovat myös kulttuuriperintöä ja historiaa. Opettaja voi aluksi heittää muutamia esimerkkejä. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä nämä sananparret (viisaudet) tarkoittavat:

- *Tuli on hyvä renki, mutta huono isäntä*
- *Rautaa pitää takoa silloin kun se on kuumaa*
- *Ei makaavan kissan suuhun hiiri juokse*

Vanhat käyttöesineet

Käyttöesineet olivat suureksi osin puuta, tuolta tai muuta luonnonmateriaalia, jota oli saatavana omasta talosta tai metsästä. Niistä löytyi usein merkittäviä innovaatioita tai suoranaisia keksintöjä. Leirikoulun taide- ja askartelu aktiviteetti sisältää muutamia esimerkkejä myös vanhoista menetelmistä kun esimerkiksi huovutetaan tai tehdään nahkaranneke.

Mistä ja miten villaa saadaan ja mihin sitä on vuosien varrella käytetty? Myös **karstat** liittyvä tähän ja antavat näkemystä millaisia työvaiheita villalangan saamiseksi tarvittiin. Tai miten villa saadaan huopumaan ja miten erilaisia huopaesineitä voidaan valmistaa?

Yksinkertaiselta näyttävä **rove** oli monikäyttöinen ja nopea tehdä ja lisäksi vesitiiviskin. Tarvittiin vain sopivan kokoinen tuohenpala ja puukko ja tieto siitä miten se tehdään. Tuohen voi korvata paperilla tai ohuella kartongilla ja tehdä vaikka mustikkametsää varten melkein aidon roveen tai tuokosen.

Lankaa kehrätessä tarvittiin **rukkiin lapa**, josta ajan mittaan tuli jopa jonkinlainen taide-esine, kun niistä alettiin tehdä yhä hienompia ja erikoisempiäkin. Kuvassa on nykyaikainen versio, jossa on kuitenkin säilynyt jopa satojakin vuosia sitten käytössä ollut perinteinen malli.

Tällaiset esineet olivat tärkeitä esivanhemmillemme jopa vuosisatojen ajan. Ne ovat Suomalaista kulttuuriperinnettä parhaimillaan. Sääli että emme nykyisin tunne niitä enää kovin hyvin ja vain harvat osaavat näitä enää valmistaa.

www.leirikoulu.net

Leirikoulussa voi paistaa räiskäleitä...

... ja myös syödä ne!

leirikoulu.net = Leirikoulu Metsätähti

Leirikoulussa voi oppia...

...takomaan voiveitsen!

Leirikoulu Metsätähti

Tee retki luontoon eläinten maailmaan!

OPAS

Opastukset kuuluvat hintaan

ÄHTÄRI ZOO

Opi meillä luonnon monimuotoisuudesta ainutlaatuisessa ympäristössä!

Varaa luokkaretki tai leirikoulu

www.ahtarizoo.fi

Kysy lisää ympäristökasvattajalta
selma.narkki@ahtarizoo.fi

030 621 5336

Tervetuloa Kolille

Koli
Freetime

unohtumattomia leirikoulumuistoja Pohjois-Karjalassa!

Koe upeat vaara maisemat ja kotoisan lämminkinen oleskelu Koli Freetimen leirikouluissa. Meillä ryhmänne viettää leppoisasti aikaa yhdessä turvallisessa ympäristössä kaukana melusta ja kiireestä.

Ota yhteyttä ja rakennetaan yhdessä teille ikimuistoinen leirikoulu!

3 vuorokauden leirikoulut

- Majoitus täysihoidolla
alk. 165 € / henkilö sisältäen ryhmälle nimettyjen tilojen käytön sekä saunavuoron joka päivä
- Majoitus aktiviteettipaketilla
alk. 222 € / henkilö

Koli Freetime Oy | +358 10 322 3040 | koli@kolifreetime.fi
Kopravaarantie 27, 83950 Ahmovaara
www.kolifreetime.fi

Tavoitteelliset leirikoulut ympäri vuoden

Varaa täältä

Lisätiedot ja varaukset:
myynti@marttinen.fi
p. +358 (0)3 485 1921
www.marttinen.fi

Marttinen

info@marttinen.fi
+358 (0)3 485 1900
www.marttinen.fi

11

Nuorisokeskus Marttinen
Herrasantie 16
34800 FI-Virrat

info@marttinen.fi
+358 (0)3 485 1900
www.marttinen.fi

NUORISOKESKUS MARTTINEN

Virroilla Marttisen saaren kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä toimiva nuorisokeskus

"Miten ihmiset ennen ovat osanneet tehdä nämä kaikki"- joku lapsi kysyy. Niinpä, vaikka meidän mummot ja papat eivät välttämättä ole kovin taitavia käyttämään tietoteknisiä laitteita, osaavat he silti vaikka mitä!

Nuorisokeskus Marttinen toimii Marttisen entisen kirkkoherran pappilan miljöössä. Vieressä oleva Perinnekylä vanhoine rakennuksineen sekä Herraskosken kanava täydentävät arvokasta kulttuuriympäristöä. Lisäksi I maailmansodan aikainen kenttälainoitusalue ja juoksuhaudat vahvistavat perinneympäristöä. Kulttuurihistoria ja vanha rakennusperintö luo leimansa Marttisen toimintaan. Rakennetun ympäristön säilyttäminen ja kulttuurisen kestävyuden edistäminen ovat keskeisiä toiminnassa ylläpidettäviä ja välitettäviä arvoja.

Marttisen ohjelmatarjonta sisältääkin runsaasti perinneaiheisia ohjelmia, kuten aikamatka menneeseen, Elettiin sitä ennenkin, kultakuumetta, resiinaretki, talonpoikain kisailut, veljeä ei jätetä (katsaus sotahistoriaan), kynttilän teko kastamalla, hatun huovutus. Erityisesti resiinaretki ja kultakuume ovat nousseet suureen suosioon nuorten keskuudessa. Sen lisäksi, että resiinalla on todella mukava ajella, tulee lapsilta lähes poikkeuksetta kysymys: "Miksi resiina on keksitty"? Eli historia todella kiinnostaa nuoria. Ohjelma sisältääkin itse ajamisen lisäksi tietoa ja keskustelua resiinoiden ja museorautatien historiasta.

Perinnekylän museoalueelle mentäessä lapset huomaavat monesti tuttuja elementtejä. "Hei, tuolla on vellikello, aivan kuten minun mummolassakin", joku lapsi huudahtaa. Perinnekylän museoissa ollessa juttelemme lasten kanssa mm. museoesineiden iästä. Lisäksi mietimme sitä, että

minkä omistamansa esineen lapset ajattelevat olevan käyttökuntoinen vielä 100 vuoden päästäkin? Tämä herättää ajattelemaan nykyistä kertakäyttö kulutuskulttuuria ja kuinka huonosti monet esineet on nykyään valmistettu. "Kuinkas monta itsetehtyä tuotetta sinulla tai vanhemmillasi on"- ohjaaja kysyy. Villapaita tai villasukat löytyvät monelta. Museoesineistä suurin osa on itse valmistettuja. "Miten ihmiset ennen ovat osanneet tehdä nämä kaikki"- joku lapsi kysyy. Niinpä, vaikka meidän mummot ja papat eivät välttämättä ole kovin taitavia käyttämään tietoteknisiä laitteita, osaavat he silti vaikka mitä! Arvostus isovanhempiamme kohtaan kasvaa ohjelman myötä varmasti, kun selviää kuinka paljon erilaisia töitä ennen vanhaan on ollut tehtävänä. Lapset ovat myös heränneet miettimään tavaroiden arvostusta. Nykyään heittäme pois suuren osan tavaroista, jotka menevät rikki. Osaisimmeko arvostaa enemmän itsetehtyjä tavaroita, kuin kaupasta ostettuja ja kenties korjata ne, pois heittämissä sijain?

Puhtaasti perinneaiheisten ohjelmien lisäksi olemme lisänneet joihinkin ohjelmiimme kulttuuriperintötietoutta vahvistavia osa-alueita, kuten sulkakynällä kirjoittaminen ja tutustuminen koivun perinteisiin käyttötapoihin rakennuspuuna ja tuohitöissä. Lisäksi yhdessä pakohuoneessamme on perinneaiheinen teema ja toinen pakohuoneemme toteutetaan vanhassa makasiinissa.

Vierumäen

leirikoulut -liikuntaa ja kokemuksia perinnerikkaassa ympäristössä

Vierumäki on tunnettu urheilun ja vapaa-ajan keskuksena toimivasta Suomen Urheiluopistosta. Viime vuosina Vierumäellä on tehty laajoja investointeja, joiden ansiosta myös leirikoululaiset pääsevät nauttimaan leirikoulustaan upeissa puitteissa. Nämä leirikoulut tarjoavat unohtumattoman kokemuksen, jossa korostuvat aktiivinen liikunta, suomalainen kulttuuriperintö ja yhteisöllisyys.

Leirikoulujen monipuolisessa ohjelmassa yhdistyvät niin perinteiset kuin uudemmatkin urheilulajit. Leirikoululaiset voivat kokeilla lajeja mm. SUP-lautailusta, nerffauksesta ja Kinballista aina perinteisiin pesäpalloon, hiihtoon, suunnistukseen ja luontoliikuntaan. Lajien suuri kirjo tarjoaa lapsille mahdollisuuden laajentaa liikuntataitojaan ja tutustua uusiin liikuntalajeihin. Parhaimmillaan kotiin viemisenä on liikuntaa, tai jotain uutta liikuntalajia kohtaan syttynyt kipinä, josta voi tulla jollekin elämänmittainen harrastus.

"Uskomme, että urheilu ja liikunta on enemmän kuin vain kilpailua. Se on osa kulttuuriperintöämme, ja meidän tehtävämme on välittää tuo perintö seuraaville sukupolville", Eveliina Laaksonen, Suomen Urheiluopiston liikuntakoordinaattori toteaa.

Leirikoulujen perimmäinen tavoite on edistää lasten ja nuorten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä elämänhallintataitoja. Tätä tukee voimakkaasti leirikoulujen yhteisöllinen luonne. Leireillä korostetaan ryhmässä toimimisen taitoja, yhdessä tekemistä ja liikunnan riemua ilman suorittamista. Jokainen voi tulla leirikouluun Suomen Urheiluopistolle riippumatta millainen liikunnallinen tausta heillä on, myös ne, keille liikunta tai liikunnallinen elämäntapa ovat vieraampi asia. Liikunnallisen elämäntavan "julistaminen", edistäminen ja tavoitettavuus kansalaisten keskuudessa, ovatkin olleet Suomen Urheiluopiston yksi keskeisin tavoite, aina sen perustamisesta, vuodesta 1927 lähtien.

Suomen Urheiluopiston rakennukset sekä luonto, heijastavat vahvasti myös Suomalaista kulttuuriperintöä, ollen näin luonnollinen osa myös jokaisen tänne saapuvan leirikoululaisen leirikoulukokemusta. Opisto sijaitsee kuvankauniiden, jääkauden muokkaamien harjujen ja järvien keskellä, Toisen Salpausselän kangasmaastoissa. Salpausselkä Geopark nousikin UNESCO Global Geopark kohteeksi 13.4.2022. Mainittavan arvoista on myös Erik Bryggmanin hahmottelema rakennuksien kokonaisuus, jonka museovirasto on määritellyt valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Suomen Urheiluopiston historia, ympäristö, sekä Urheiluopiston valtakunnallinen tavoite edistää kansalaisten liikunnallista elämäntapaa ja hyvinvointia tekevät Vierumäen leirikouluista aina ainutlaatuisen kokemuksen. Siksi Vierumäen leirikouluun kannattaa tulla - oppimaan, kasvamaan ja ennen kaikkea kokemaan.

Etsitkö paikkaa leirikoululle?

Me tarjoamme sinulle

Parhaat paikat

40 upeaa kohdetta eri puolilla Suomea.

Käy katsomassa koko valikoima nettisivuillamme.

Meidän jäsenpaikoissamme
onnistuvat ympärivuotisesti muun muassa:

- kokous- ja koulutuspäivät
- virkistys- ja Tyhy-päivät
- ryhmäruokailut ja majoitukset
- leirikoulut ja leirit
- juhlatilaisuudet
- saunaillat

Jokaisessa keskuksessa on toimivat tilat, joustava
asiakaspalvelu sekä upea, virikkeellinen ympäristö.

Tutustu paikkoihin osoitteessa
kirkonpaikat.fi ja ota yhteyttä!

**KIRKON
PAIKAT**

kirkonpaikat.fi

LEIRIKOULU

joka muistetaan!

**Vauhtia ja ikimuistoisia elämyksiä,
vuodenajasta riippumatta -
Savonlinnan järvimaisemissa!**

Leirikoulupakettimme sisältää jo kaiken ja mikä parasta, kaikki varaukset hoituvat samasta paikasta.

Monipuoliset ohjelmat suunnittelemme

toiveidenne mukaan. Samalla reissulla tutustut vaikkapa Olavinlinnaan tai Suomen Metsämuseo Lustoan.

Ota yhteyttä: myynti@tanhuvaara.fi

Tanhuvaara Sport Resort • Moinsalmentie 1042, 57230 Savonlinna

Leirikoulusta yhteishenkeä koulutyöhön!

- ✓ Erinomaiset puitteet leirikoulun järjestämiselle vuoden ympäri.
- ✓ Luonnonläheinen sijainti ja monipuoliset liikunta- ja toimintatilat.
- ✓ 50 erilaista harraste- ja ohjelmavaihtoehtoa!

Leirikoulut alkaen
50€/vrk/oppilas,
sisältäen täysihoidon ja ohjauksen.
Luokan oma opettaja veloituksetta.

Tarjouspyyntö ja varaus
helposti netissä, katso lisää
www.piispala.fi/leirikoulut

Nuorisokeskus Piispala
www.piispala.fi
0207 694 300
piispala@piispala.fi

Tutkimusmatkoja

Suomenlinnan

historiaan ja kulttuuriin

Helsingin edustalla sijaitseva Suomenlinna on maailman suurimpien joukkoon kuuluva merilinnoitus ja Unescon maailmanperintökohde, joka on täynnä yllättäviä paikkoja ja mukaansatempaavia seikkailuja. Viaporin historia alkoi vuonna 1747 kun Ruotsin kuningas Fredrik I hyväksyi mittavan suunnitelman linnoituksen rakentamiseksi Helsingin edustalle. Rakennussuunnitelman laatimisesta ja toteutuksesta vastasi nuori tykistöupseeri Augustin Ehrensvärd. Näin alkoi Pohjolan Gibraltarin vuoteen 1808 kestänyt ruotsalainen kausi. Maailmanperintöalueeseen kuuluu seitsemän saarta, jotka ovat Kustaanmiekka, Susisaari, Iso Mustasaari, Pikku Mustasaari, Länsi-Mustasaari, Särkkä ja yksi Pormestarinluodoista.

Merilinnoituksella on myös erityismerkitys asuttuna ja hoidettuna, elinvoimaisena kaupunginosana ja noin 800 asukkaan kotina ravintoloihin, kahviloihin, museoihin sekä tapahtumiin. Asukkaita palvelevat Suomenlinnassa myös kirjasto, ala-aste ja päiväkotit sekä päivittäistavarakauppa. Linnoituksen aluetta, kiinteistöistä sekä alueen kehittämisestä vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriön alainen valtion virasto Suomenlinnan hoitokunta.

Suomen suosituimman turistikohteen viehätys perustuu sen mahdollisimman alkuperäisenä säilyneeseen identiteettiin, jossa ajan kerrostumat ja tarinat tulevat näkyväksi myös nykypäivän seikkailijalle. Suomenlinnaan tullaan myös opintoretkille niin lähiseuduilta kuin kauempaakin, eikä ihme, sillä Suomenlinna tarjoaa koululaisryhmille sekä seikkailuelämyksiä että oppimisen kokemuksia.

Koe ja opi leirikoulussa Hostel Suomenlinnassa

Suomenlinnassa toimiva Hostel Suomenlinnan leirikouluksessa toteutetaan vuodessa noin 50 leirikoulua. Leirikouluksen tavoitteena on tarjota opetussuunnitelmaa tukevia ohjelmia ja leirikoulukokonaisuuksia ainutlaatuisessa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä Suomenlinnassa. Leirikouluohjelmissa korostuu ryhmätoiminnan tukeminen, Itämeren saaristoluonto sekä Suomenlinnan historia ja kulttuuriperintö.

Hostel Suomenlinnan kulttuuriperintöohjelmissa leirikoululaisille avautuu mahdollisuus perehtyä suomalaiseen kulttuuriperintöön sekä Suomenlinnaan maailmanperintökohdeena. Tällaisessa ympäristössä ei voida unohtaa Suomenlinnaa ympäröivää Itämeren luontoa sekä sen merkitystä Suomenlinnan historiassa.

"Huhu tuntemattomasta uhkasta..." ylivoimaisesti suosituin ohjelmamme **Suomenlinnan valloitus** on vauhdikas seikkailuohjelma, jossa pienryhmät suunnistavat ja suorittavat Suomenlinnan historiaan liittyviä ongelmanratkaisutehtäviä älylaitteita hyödyntäen. Ohjelmaa on toteutettu suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. **Kulttuuriperintöpelit** johdattaa pienryhmät moniaistiselle tutustumisretkelle Suomen vanhimpaan maailmanperintökohdeeseen haastaen samalla oppijat pohtimaan myös omaa suhdettaan menneeseen, nykyhetkeen ja tulevaan.

www.hostelhelsinki.fi

Historiapolulla oppijasta tulee opettaja. Jokainen pienryhmä saa vastuukohteet, joihin he tutustuvat ja myöhemmin opettavat kohteensa tärkeimmät asiat muulle ryhmälle. Esitystapa on vapaa ja luovimmat opetusmenetelmät muistetaan parhaiten. **Itämerentukijoiden retkellä** tehdään Itämeriaiheisia tutkimuksia ja perehdytään Itämeren nykytilaan. Samalla pohditaan omaa suhdettamme Itämereen sekä Itämeren merkitystä Suomen ja Suomenlinnan historiaan aikojen saatossa.

Kulttuuriperintöön ja sen eri ilmenemismuotoihin voidaan tutustua myös vieraillemalla Suomenlinnan museoissa kuten viehättävässä lelumuseossa, draaman ja taiteen keinoin sekä perinneleikkien ja -ruokien kautta. Leirikouluohjelmamme suunnitellaan aina yhdessä ryhmän kanssa ryhmän tarpeet ja tavoitteet huomioiden.

Ehrensverd-seura - elämyksellistä ohjelmaa kouluryhmille ympäri vuoden

Ehrensverd-seura ry on perustettu jo vuonna 1921 tarjoamaan iloa ja oivalluksia Suomenlinnasta ja sen historiasta. Opastetut kierrokset kouluryhmille Suomenlinnassa, Vallisaarella ja Lonnassa ovat perinteisesti olleet näkyvin osa seuran työtä.

Suomenlinnan ainutlaatuinen kulttuuriperintö avautuu parhaiten innostavan auktorisoidun oppaan johdolla. Kaikki Ehrensverd-seuran opastukset voidaan liittää osaksi leirikouluohjelmaa. Opastukset ovat tilattavissa myös talvikaudella, jolloin linnoitus näyttäyty aivan erilaisessa valossa kuin vilkkaina kesäpäivinä. Telakalta löytyvät talviteloiltaan puiset purjealukset ja linnoituksen pääraitilla on rauhallista kulkea.

Ehrensverd-seuran ohjelmatarjonnasta kouluryhmien kestopuosikki on **Tykit ja tunnelit -kierros**. Oppaan johdolla kierroksella päästään tutustumaan suurelta yleisöltä suljettuihin tiloihin. Linnoituksen synty asumattomille kalliosaarille hahmottuu elämyksellisesti lukittujen ovien takaa löytyvissä käytävissä ja holvatuissa kivimuureissa.

Opastusohjelmien lisäksi Ehrensverd-seura elävöittää linnoituksen historiaa toteuttamalla vuosittain alakouluikäisille lapsille suunnattua seikkailukierrosta. Näyttelijöiden johdolla osallistava kierros vie aikamatkalle linnoituksen historiaan. Vuonna 2023 on etsitty Kuningas Kustaa III:n kadonnutta kruunua. Seikkailukierros on vuosittain uusiutuva historiallisten elämysohjelmien klassikko, joka on herättänyt menneet vuosisadat eloon Suomenlinnassa jo vuodesta 1998.

Linnoituksen historian voi ottaa haltuun myös Suomenlinnamuseossa. Museo on avoinna ympärivuotisesti ja koululaisryhmillä on sinne vapaa pääsy. Museon auditoriossa Suomenlinna Experience -elokuva esittelee linnoituksen historiaa mukaansatempaavasti. Elokuvan voit myös varata ennakkoon ryhmälle ja sen voi liittää osaksi kaikkia Ehrensverd-seuran opastusohjelmia.

Aatelisperheen elämää Suomenlinnassa voi aistia Ehrensverd-museossa. Ehrensverd-museo sijaitsee linnoituksen alkuperäisellä keskusaukiolla Komendantintalossa. Rakennuksen ensimmäisenä isäntänä toimi Viaporin perustaja, komendantti Augustin Ehrensverd. Museon interiööri kertoo, miten aatelisto asui 1700-luvulla. Näytteillä on muotokuvia, tyylihuonekaluja ja laivojen pienoismalleja. Koululaisryhmillä on vapaa pääsy opettajan johdolla museon aukioloaikoina.

www.suomenlinnatours.com

JÄSENKESKUKSEMME våra medlemscenter

- 1 **Adventure Apes**
www.seikkailuapinat.fi
- 2 **Aholansaaren museo- ja lomakeskus**
www.aholansaari.fi
- 3 **Eerikkilän Urheiluopisto**
www.eerikkila.fi
- 4 **Geopark leirikoulu**
www.saimaanretkeily.fi
- 5 **Govuokatti**
www.govuokatti.fi
- 6 **Hauhon lomakeskus**
www.lastenkesa.fi
- 7 **Heinäkallion leirikoti**
www.heinakallio.fi
- 8 **Hostel Suomenlinna**
www.hostelhelsinki.fi
- 9 **Idän leirikoulu, Iломantsi**
www.mohkonmanta.fi
- 10 **Ilolan maatilamatkailu**
www.ilolanmaatila.fi
- 11 **Kisakallion urheiluopisto**
www.kisakallio.fi
- 12 **Koivuniemen Herran farmi**
www.koivuniemenherra.fi
- 13 **Koli Freetime**
www.kolifreetime.fi

- 14 **Korpirauhan leirikeskus**
www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/korpirauhanleirikeskus
- 15 **Kuortaneen Urheiluopisto**
www.kuortane.com/leirikoulu
- 16 **Leirikoulu Metsätähti**
www.leirikoulu.net

- 17 **Leirikoulu Virossa**
www.leirikouluvirossa.com
- 18 **Liikuntakeskus Pajulahti**
www.pajulahti.com
- 19 **Lomakeskus Pukkila**
www.lomakeskuspukkila.fi
- 20 **Luontokoulu Tikankolo**
www.luontokoulutikankolo.fi
- 21 **Majoitus&Kalastus Vonkale**
www.vonkale.fi
- 22 **Nuorisokeskus Anjala**
www.nuorisokeskusanjala.fi
- 23 **Nuorisokeskus Hyvärilä**
www.hyvarila.fi
- 24 **Nuorisokeskus Marttinen**
www.marttinen.fi

- 25 **Nuorisokeskus Metsäkartano**
www.metsakartano.com
- 26 **Nuorisokeskus piispala**
www.piispala.fi
- 27 **Nuorisokeskus pikkusyöte**
www.pikkusyote.fi
- 28 **Nuorisokeskus Vasatokka**
www.vasatokka.fi
- 29 **Nuorisokeskus Villa Elba**
www.villaelba.fi
- 30 **Peräpohjolan Opisto**
www.ppopisto.fi/leirikoulu
- 31 **Pörkenäs lägergård**
www.porkenas.net
- 32 **Riihon Majatalo**
www.riihonmajatalo.fi

- 33 **Santasport Lapin Urheiluopisto**
www.santasport.fi
- 34 **Suomen Latu / Kiilopää**
www.kiilopaa.fi
- 35 **Suomen Urheiluopisto**
www.vierumaki.fi/leirikoulut
- 36 **Tanhuvaara Urheiluopisto & Sport Resort**
www.tanhuvaara.fi/kauppa/leirikoulut/
- 37 **Urheiluopisto Kisakeskus**
www.vierumaki.fi/leirikoulut
- 38 **Vaara Sport**
www.vaarasport.fi
- 39 **Ähtärin eläinpuisto**
www.ahtarizoo.fi

JÄSENKESKUKSEMME våra medlemscenter

- 1 **Adventure Apes**
www.seikkailuapinat.fi
- 2 **Aholansaaren museo- ja lomakeskus**
www.aholansaari.fi
- 3 **Eerikkilän Urheiluopisto**
www.eerikkila.fi
- 4 **Geopark leirikoulu**
www.saimaanretkeily.fi
- 5 **Govuokatti**
www.govuokatti.fi
- 6 **Hauhon lomakeskus**
www.lastenkesa.fi
- 7 **Heinäkallion leirikoti**
www.heinakallio.fi
- 8 **Hostel Suomenlinna**
www.hostelhelsinki.fi
- 9 **Idän leirikoulu, Iломantsi**
www.mohkonmanta.fi
- 10 **Ilolan maatilamatkailu**
www.ilolanmaatila.fi
- 11 **Kisakallion urheiluopisto**
www.kisakallio.fi
- 12 **Koivuniemen Herran farmi**
www.koivuniemenherra.fi
- 13 **Koli Freetime**
www.kolifreetime.fi

- 14 **Korpirauhan leirikeskus**
www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/korpirauhanleirikeskus
- 15 **Kuortaneen Urheiluopisto**
www.kuortane.com/leirikoulu
- 16 **Leirikoulu Metsätähti**
www.leirikoulu.net

- 17 **Leirikoulu Virossa**
www.leirikouluvirossa.com
- 18 **Liikuntakeskus Pajulahti**
www.pajulahti.com
- 19 **Lomakeskus Pukkila**
www.lomakeskuspukkila.fi
- 20 **Luontokoulu Tikankolo**
www.luontokoulutikankolo.fi
- 21 **Majoitus&Kalastus Vonkale**
www.vonkale.fi
- 22 **Nuorisokeskus Anjala**
www.nuorisokeskusanjala.fi
- 23 **Nuorisokeskus Hyvärilä**
www.hyvarila.fi
- 24 **Nuorisokeskus Marttinen**
www.marttinen.fi

- 25 **Nuorisokeskus Metsäkartano**
www.metsakartano.com
- 26 **Nuorisokeskus piispala**
www.piispala.fi
- 27 **Nuorisokeskus pikkusyöte**
www.pikkusyote.fi
- 28 **Nuorisokeskus Vasatokka**
www.vasatokka.fi
- 29 **Nuorisokeskus Villa Elba**
www.villaelba.fi
- 30 **Peräpohjolan Opisto**
www.ppopisto.fi/leirikoulu
- 31 **Pörkenäs lägergård**
www.porkenas.net
- 32 **Riihon Majatalo**
www.riihonmajatalo.fi

- 33 **Santasport Lapin Urheiluopisto**
www.santasport.fi
- 34 **Suomen Latu / Kiilopää**
www.kiilopaa.fi
- 35 **Suomen Urheiluopisto**
www.vierumaki.fi/leirikoulut
- 36 **Tanhuvaara Urheiluopisto & Sport Resort**
www.tanhuvaara.fi/kauppa/leirikoulut/
- 37 **Urheiluopisto Kisakeskus**
www.vierumaki.fi/leirikoulut
- 38 **Vaara Sport**
www.vaarasport.fi
- 39 **Ähtärin eläinpuisto**
www.ahtarizoo.fi

ClimateCalc CC-000084/FI
PunaMusta Magazine

Täyden palvelun leirikeskus SUOMENLINNASSA

Vie luokkasi seikkailulle saaristoluonnon keskelle Unescon maailmanperintökohteeseen.

Vain vartin lauttamatkan päässä Helsingin keskustasta majoitutte turvallisesti ja opitte Itämerestä sekä linnoituksen kulttuuriperinnöstä. Ohjelmissamme korostuvat myös ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot. **Järjestämme täyden palvelun elämyksiä luokille ympäri vuoden.**

Majoitus täysihoidolla alk. 56€/ hlö./ vrk.
Leirikoulupaketit alkaen 160€/ hlö./ 2vrk.

Itämeri,
kulttuuriperintö
ja pääkaupunki
samassa
kohteessa

Opettaja
pääsee aina
veloituksetta
mukaan

vi pratar
svenska

Lue lisää
www.hostelhelsinki.fi

pyydä tarjous
ryhmat@suokki.fi